

OVER wat bibliodrama precies is, bestaan nogal wat misverstanden. In het begrip alvast de combinatie 'Bijbel' en 'drama', maar toneel op basis van een Bijbelverhaal is het beslist niet. Wat dan wel? Erik Herrebosch van het Centrum voor Christelijk Vormingswerk in Antwerpen: „Ik noem het creatief omgaan met de Bijbel. Het is dus niet het naspelen van een verhaal, maar aan het werk gaan met een Bijbelverhaal. In bibliodrama wordt geprobeerd de rollen van de personages uit een verhaal in te vullen, vanuit het eigen aanvoelen hoe die personages denken, voelen en handelen.”

Liliane Vervoort vult aan: „Het kan dus best zijn dat in het 'spel' een verhaal heel anders verloopt dan in de Bijbel staat. Maria's antwoord op de aankondiging van de engel kan bijvoorbeeld met meer twijfel gepaard gaan dan wat Lucas beschrijft. Soms wordt de verhaallijn helemaal verlaten, bijvoorbeeld wanneer een deelnemer in het kerstverhaal toch absoluut in de herberg plaats wil bieden aan de zwangere Maria.”

Bibliodrama ontstond goed een kwarteeuw geleden als kerkelijke volwasseneneducatie. Allereerst is het een interactieproces tussen een zorgvuldig gekozen Bijbeltekst en een groep mensen die hun Bijbelkennis willen bijschaven én willen werken aan persoonlijke verdieping. De gebruikte methode wortelt in het zogeheten psychodrama, onder meer gebruikt als therapie. Er ontstond zowaar een Vlaamse school: meer groepsgericht en vertrekkend van het Bijbelverhaal zelf. Elders in Europa wordt meer gewerkt vanuit de herinnering aan het verhaal.

Erik Herrebosch: „Een verhaal uit de Bijbel wordt aldus een speelruimte waarin veel mogelijk is. Het Bijbelverhaal levert het werkkader. Op het einde van de sessie wordt afstand genomen en blikken de deelnemers terug op wat gebeurde. Dat laatste is wezenlijk en noodzakelijk. Uit deze nabespreking leren we immers zelf en mogen we de dingen verwoorden in onze eigen naam.”

„Belangrijke vragen bij de nabespreking zijn: wat betekent het verhaal voor mij en wat heeft het me gezegd?”, vult Liliane Vervoort aan. „Wat vertelt het verhaal bijvoorbeeld over mijn godsbeeld? Waardoor voel ik mij uitgedaagd?” Erik Herrebosch herinnert zich pastorale werkers die een halve dag aan de slag waren met het verhaal van de lamme. Door de juiste vraagstelling ging iemand beseffen dat mensen misschien wel niet geholpen wensten te worden.

Geen toneel

„Het is geen toneel spelen”, benadrukt Herrebosch. „Bij bibliodrama moet je loskomen van het 'juiste' antwoord, van hoe je *meent* dat iets in de Bijbel staat. Je moet je overleveren aan de dynamiek van het verhaal. Je neemt een rol op. Jij bent bijvoorbeeld de verloren zoon uit de parabel. Je zit tussen de varkens, en op dat moment druk je allereerst jezelf uit.” Een

Bij bibliodrama is de 'lege stoel' een geliefde techniek. © Corbis

Spelen in Jezus' naam

Bibliodrama staat voor creatief en persoonsgericht omgaan met Bijbelverhalen en is al jaren een geliefde methode in onderwijs en volwassenengroepen. Met twee auteurs van een pas verschenen boek terzake spraken we over de eigenheid van bibliodrama in het vormingswerk, evenals over de kunst van het begeleiden ervan.

Erik De Smet

Bibliodrama vereist geofende begeleiders

riskante onderneming? Liliane Vervoort stipt aan dat bibliodrama begeleiden een nauwgezet pedagogisch en pastoraal handelen vereist. „Een rol spelen biedt veiligheid, en als begeleider moet je die veiligheid garanderen. Iemand gaf ooit eens toe dat ze in de rol van Jezus dingen durfde te zeggen die ze anders niet kon.”

Herrebosch: „Een geliefde techniek is de zogeheten lege stoel. Daarop neemt bijvoorbeeld een denkbeeldige Zacheüs plaats. De deelnemers kunnen hem dan vrijmoedig vragen stellen. Ik herinner me een zwaarlijvig kind dat van Zacheüs wilde weten hoe die het vond steeds uitgelachen te worden. Op de stoel als Zacheüs kon hij zelf het antwoord geven, wetende dat de rol hem veiligheid bood.”

Goede begeleiding is dus wezenlijk. Het nieuwe praktijkboek terzake groeide trouwens uit vijftien jaar begeleidingservaring in de opleiding *Bibliodrama & Religi-*

euze verhalen in beweging van het Centrum voor Christelijk Vormingswerk in Antwerpen. Liliane Vervoort: „Een begeleider moet de juiste basishouding in zich hebben en tegelijk een aantal vaardigheden in de vingers hebben. Zo moet je de juiste vragen kunnen stellen en de opdrachten op pedagogisch verantwoorde wijze kunnen uitleggen en begeleiden. Ook een gedegen kennis van de Bijbel is vereist. Helaas wordt te vaak geëxperimenteerd met bibliodrama en geïmproviseerd, met slechte ervaringen als gevolg. Bibliodrama vereist trouwens ethiek. Het kan immers zijn dat het spel het diepste van een mens raakt. Verantwoord bibliodrama begeleiden kun je slechts na vorming en veel oefening.”

Welke Bijbelverhalen zijn geschikt? Kaïn en Abel, Martha en Maria, de boodschap van de engel... Blijkbaar kunnen zelfs details of slechts enkele woorden uit de Bijbel uitgroeien tot een gebeu-

ren dat nieuwe perspectieven opent op mens en geloof. Veelbetekenend blijkt ook het bibliodrama waarin de deelnemers de rol van God opnemen. Het toont alvast aan dat bij bibliodrama verschillende niveaus worden aangesproken, tot de diepste grond van ons geloof. Volgens Erik Herrebosch zijn tal van Bijbelverhalen geschikt om mee te werken: „De techniek haalt de Bijbel uit zijn sarcofaag en maakt er een verhaal van voor hier en nu. Het toont jongeren de diepe menselijkheid van de Schrift. Door het bewust omgaan met de vele verhalen leer je dat God de mens steeds kansen geeft om te groeien.”

J. Agten, E. Herrebosch, K. Verduyn & L. Vervoort, *Bibliodrama begeleiden. Wegwijzers voor de praktijk*, Garant, Antwerpen, 2007, ongeveer 15 euro, ISBN 978 90 441 2090 5. Meer weten over de opleiding en de begeleiding? Surfen naar www.bibliodrama.be.

Bijbel beleven

ONDANKS lovenswaardige initiatieven blijft onder katholieken de Bijbelkennis veeleer beperkt. Er is dus ruimte voor nieuwe initiatieven voor een breed publiek, vinden de monniken van de Sint-Andriesabdij Zevenerkerken en de Bijbeldienst van het bisdom Brugge. Ze sloegen de handen in elkaar en bouwden een Bijbelhuis in een leegstaande vleugel van de abdijhoeve.

„Daarmee zetten we een traditie voort die we honderd jaar geleden inzetten met onze volksmissalen. Zo brachten we de Bijbel als gesneden brood naar de gelovigen”, aldus abt Fobe. Het Bijbelhuis huisvest een aantrekkelijke interactieve tentoonstelling over de Bijbel. Die biedt de mogelijkheid om op verkenning te trekken in de Bijbel en de wereld waarin het Boek tot stand kwam alsook nu nog beleefd wordt.

Een bezoek aan het Bijbelhuis is een heuse belevenis. Je volgt op je eigen ritme het parcours. Via de koptelefoon krijg je kernachtige, begrijpelijke commentaar telkens je een zone binnenstapt. Er zijn tal van technologische hulpmiddelen zoals een *touchscreen* (computerscherm dat reageert als je het aanraakt) dat je laat bladeren in oude handschriften van Bijbelboeken en waarmee je bijkomende informatie kunt oproepen of evoluties visualiseren.

Bij elk onderdeel geeft de audiofoon je automatisch de kerninformatie. Wil je dieper graven, dan toets je een nummer in dat correspondeert met een bepaald onderdeel en je hoort bijkomende uitleg. Frans Lefevre van de Bijbeldienst: „Eerst is er een kennismaking met het boek dat joden, christen en moslims inspireert. Vervolgens ontdek je het Eerste Testament, de drie volgende zones gaan over de wording van het Nieuwe Testament en het bezoek eindigt met een toepassing van de ervaringen op de eerste bladzijde van de Bijbel, Genesis 1.”

Wil je nog meer weten, dan trek je naar de bovenverdieping. In een multimediale ruimte kun je via de computer en het internet bijkomende informatie consulteren. Je kunt er video's over de Bijbel bekijken en er is ook een bibliotheek. De ontdekkingsreis hoeft echter daar niet te stoppen. „Het Woord Gods kan daartoe niet beperkt blijven. Het is bestemd om verkondigd en beluisterd te worden. Het Woord Gods kun je dus ook beluisteren met de biddende gemeenschap van de monniken, vier keer per dag”, aldus nog abt Fobe. (TO)

Bezoekers zijn welkom op zaterdag en zondag van 14 tot 18 uur, tickets 2,50 euro (kinderen tot twaalf gratis). Groepen kunnen ook op andere dagen terecht, al dan niet voor een dagprogramma op maat. Tijdig afspreken via info@bijbelhuis.org of telefoon 050/30.04.79. Meer informatie, ook over andere Bijbelactiviteiten in de abdij, op www.bijbelhuis.org.